

Véleményem szerint a szigorú és a szolid „erőszak” váltakozó sorrendjét ügyesen kihasználva tudhatnánk olyan modellt nyújtani az iskolában szülőknél, gyermekeknek egyaránt, amely makacs, meg nem kerülhető követelményrendszerével, s ugyanakkor pedáns beláttatásával egyformán hathatna a cigány és a magyar szülőkre, gyerekekre egyszerre és egyaránt.

Visszatérve a cikk elején tett ígérethez: végül az iskoláskor előtti életszakaszra kívánok koncentrálni. Markáns pszichológiai tény, hogy az óvodáskori szocializáció milyensége szinte kitörölhetetlen nyomokat hagy a személyiségben. Amíg három éves kor tájáig a szülői házat tartják a leginkább alkalmasnak a szakemberek, addig nem feledik el hangsúlyozni az erre a szakaszra következő mező (óvodás időszak) hasonló korú gyermekek közegében való eltöltésének szerepét.

Azt törvény írja elő nálunk, hogy egy évvel a beiskolázás előtt a gyermeknek óvodába kell járnia. Ez az egy esztendő azonban – úgy gondolom –, különösen a cigánygyerekek esetében kevés. Jobb lenne talán a szociális ráhangolódást, a kisközösségek által leképzett társadalmi norma- és reagálás-rendszereket három éven át feldolgozni és kiépíteni a személyiségnek.

Az „egyívású” társ ebben az életkorban legalább annyira fontos, mint a család, s amit az azonos életkorú pártások adnak, azt nem nyújthatja a szülő.

Javaslatom valóra váltása a gyermekeken túl hátha a fiatalabb, vagy idősebb testvérekre is hathatna. Tudjuk, hogy a szocializálódás nem egyszerű kronologikus folyamat – a gyermek megtanult és kinyilvánított viselkedésmintái olykor akár nagy mértékben színezhetik pl. a felnőttéit is. Egy korábban kezdett harmonikus beillesztési kísérlet (a 3 évensé telt óvoda) tehát a közvetlenül érintett körön túl jóval szélesebb életkori közeget is képes lehetne optimális esetben előnyösen befolyásolni.

Óvodabezárások, csoport-összevonások helyett egy korrigált törvénnyel háromtól az iskolába lépésig lenne célszerű szerintem a játék világában szabadon meghagyott kisgyermeknek, mint a gondosan irányított szocializáció alanyának a lehetőségeit biztosítani.

E lehetőségek garantálása előbb-utóbb új társadalmi távlatot nyithatna.

DR. DOMONKOS JÁNOS

ny. iskolaigazgató

Budapest

Erzsébet napja

Az Erzsébet név különös tisztelete, szeretete érvényesül Magyarországon, nemcsak azért, mert az Erzsébet több magyar királyné és hercegnő neve, hanem azért is, mert történelmünkben jelentős szerepet kapott Árpádházi Szent Erzsébet (1207–31) II. Endre és Gertrud leánya, Lajos türingiai örgróf felesége, kinek életéről számos monda és legenda maradt fenn; valamint Szilágyi Erzsébet (?–1483), Hunyadi János felesége, Hunyadi László és Mátyás király anyja, Szilágyi Mihály testvérhúga, akinek alakját Arany János költeménye (Mátyás anyja) tette halhatatlanná a magyar irodalomban.

Árpádházi Szent Erzsébet Magyarországon, Sárospatakon született, olyan országban, ahol a független állami lét és a kereszténység alapjait Szent István király rakta le. Erzsébetet már négyéves korában eljegyezték Türingia leendő grófjával, Lajossal. Wartburgban nevelke-

dett és kora gyermekkorában tanújelét adta mély vallásosságának. Gyermeki szeretetével Szent János apostolt választotta kedves szentjének. Miután tizennégy éves korában Lajos felesége lett, jó hatása érezhető volt a fiatal grófon is.

Legbensőbb titka, s egyúttal legvonzóbb vonása volt, hogy tökéletes összhangot tudott teremteni Isten és a férje iránti szeretet között. Férje fiatalon, a Szentföldért vívott harcban esett el.

Az adakozásairól ismert Erzsébetről az a mondás járta: „Mindenét elosztaná a szegényeknek.” Szigorú askéta életet élt. Már életében legendák keringtek róla. Aztán a marburgi szegényház mellé az 1226-ban meghalt Szent Ferenc tiszteletére kórházat építtetett, ahol a gyógyítás és a betegápolás a felügyelete mellett folyt. Özönlöttek hozzá a szenvedők: vakok, bénák, leprások. Imája nyomán a poklosok megtisztultak, a bénák jártak, a vakok láttak. Szüntelenül ismételte: – Az Úr jelen van! Az Ő hatalma és irtalma végtelen. Nekem nincs részem benne. – Csodátevő erejének hírére idegen országokból is zárandokoltak hozzá. Egy hideg őszi napon azonban megfázott, beteg lett. Halálát érezve közeledni, így imádkozott Máriához: – Boldogasszony Anyám! Köszönöm, hogy lányoddá fogadtál. Köszönöm, hogy segítettél. Erzsébet mindössze 24 éves volt, amikor földi életét befejezte. Marburgban temették el. Már 4 évvel halála után, 1235-ben szentté avatták. Sírjánál sok csodás gyógyulás történt. Tiszteletére Nagy Lajos magyar király az aacheni székesegyházhoz kápolnát építtetett (1357).

Szilágyi Erzsébet 1430 körül ment férjhez Hunyadi Jánoshoz, a nagy hadvezérhez. Férje halála (1456. Aug. 11.) s László fia kivégeztetése után testvérével, Szilágyi Mihállyal szervezte a mozgalmat, mely fiát, Mátyást a trónra emelte. Fia megválasztása után is irányítása alatt maradt a roppant Hunyadi birtok. Fia mellett, mint anyakirálynő, jelentékeny szerepet vállalt. 1465-ben Vajdahunyadon ferences kolostort alapított. Szilágyi Erzsébet egyébként az óbudai királynéi várban székelt, s mindvégig a király anyja címet viselte. Hunyad várában is sokat tartózkodott, tevékenykedett. Hunyad várának nagy részét ő építtette és sok időt szentelt gazdasági ügyeinek intézésére is. 1483-ban készített végrendeletében Corvin Jánost tette örökösévé.

A Szilágyi család rokonai révén megerősítette a Hunyadi-befolyást Erdélyben. A hatalmas kiterjedésű birtokok igazgatásával, jövedelmük kezelésével is támogatta férje, Hunyadi János politikáját, majd fia, Hunyadi Mátyás király trónját.

Ma köszöntjük Erzsébet nevű hozzátartozóinkat, akiknek alakját ha nem is örökölt meg a fentiekhez hasonlóan a történelem, nekünk – a gyermek, a testvér, a hitves, a rokon számára – névnapijukon (is) a legkedvesebbek.

Kiadja a Módszertani Közlemények Baráti Társasága

A kiadásért felel: *Dr. Siposné dr. Kedves Éva*

Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62 544-000/6346

Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.

Évente 5 alkalommal jelenik meg: Évi előfizetés díja: 1100 Ft.

A címlapot tervezte: *Fischer Ernő*

Megjelent: 2500 példányban

Juhász Nyomda Kft. Szeged

Felelős vezető: *Juhász Péter* ügyvezető

ISSN 1219-0608